

IN BERAAD

april
2018

De overgang van secundair naar hoger onderwijs

De slaagcijfers in het eerste jaar hoger onderwijs blijven laag. Op verschillende terreinen wordt dan ook geïnvesteerd in een beleid dat het studiekeuzeproces van leerlingen verbetert. Om dat proces beter te onderbouwen, organiseert de Vlor een structureel overleg tussen het secundair en het hoger onderwijs. Actoren uit het secundair en het hoger onderwijs komen er op regelmatige basis samen in een overlegplatform om informatie en kennis uit te wisselen. In dat structureel overleg zijn het secundair en het hoger onderwijs gelijkwaardig vertegenwoordigd.

Columbus

In het begin van deze legislatuur stelde de Vlaamse Regering de invoering van een algemene niet-bindende oriënteringsproef voorop. Een expertengroep binnen de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (Vluhr) kreeg de opdracht om die proef te ontwikkelen. De proef werd in 2016 gelanceerd onder de naam 'Columbus', een

exploratie-instrument om het studiekeuzeproces in de derde graad te versterken. De Vlor kreeg van minister Crevits ook de vraag om via het overlegplatform de implementatie van Columbus in het bredere studiekeuzetraject van de scholen te begeleiden.

Columbus is nog in volle ontwikkeling. Het zal nog enkele jaren duren voordat het als valide, wetenschappelijk onderbouwd instrument op punt staat. Daarom is het belangrijk dat zo veel mogelijk scholen ermee aan de slag gaan en dat een brede, diverse groep leerlingen alle modules invult. In het overlegplatform van de Vlor vinden de ontwikkelaars van Columbus alvast een belangrijk klankbord voor verdere bijstellingen. Bovendien is er in het platform een regelmatige uitwisseling over de stand van zaken en wordt de communicatie naar scholen afgestemd. Zo helpt het platform mee bouwen aan een draagvlak voor het instrument bij alle actoren.

Vorig schooljaar ontwikkelde het overlegplatform een draaiboek voor scholen om met Columbus te werken. Dat is bedoeld voor iedereen die in een secundaire school betrokken is bij het uittekenen of uitvoeren van het traject van onderwijsloopbaanbegeleiding. Op basis van de ervaringen met Columbus en de stand van zaken in de ontwikkeling van het instrument wordt er jaarlijks een bijgewerkte versie van het draaiboek gepubliceerd via de leerkrachtentoolbox op www.columbus.onderwijskiezer.be.

➔ ANN VERRETH IS DE NIEUWE VOORZITTER VAN DE VLOR

Op 22 maart verkoos de Algemene Raad van de Vlor Ann Verreth als nieuwe algemene voorzitter. Zij volgt daarmee Harry Martens op. De ererector van de Universiteit Hasselt zal op 22 juni door de Vlor-leden worden gevierd en geëerd voor zijn waardevolle inzet als voorzitter sinds 2013.

Ann Verreth heeft een brede ervaring in zowel het leerplicht-, hoger onderwijs en levenslang leren. Ze is bestuurder en vicevoorzitter van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) en was eerder kabinetschef en adjunct-kabinetschef leerplichtonderwijs van minister Hilde Crevits. Daarvoor was zij onder meer secretaris-generaal van het Vlaams Secretariaat voor het Katholiek Onderwijs (het huidige Katholiek Onderwijs Vlaanderen), adjunct-kabinetschef van minister-president Kris Peeters en secretaris-generaal van de Vlaamse Hogescholenraad VLHORA.

Lees verder op p2 ➔

De Vlor wees er bij de minister op dat het welslagen van Columbus als een Vlaanderenbreed project voor onderwijsvernieuwing niet enkel afhankelijk is van een kwaliteitsvol instrument en een draaiboek. Er moet ook sprake zijn van een bredere implementatiestrategie. Dit heeft ertoe geleid dat de pedagogische begeleidingsdiensten bijkomende professionaliseringstrajecten zullen opzetten om scholen extra ondersteuning te geven bij het inbedden van Columbus in hun onderwijsloopbaanbeleid.

Onderwijsloopbaanbegeleiding: een breed traject

Onderwijsloopbaanbegeleiding kan niet gereduceerd worden tot het aanbieden van een of meerdere instrumenten (zoals Columbus). Dergelijke instrumenten moeten een onderdeel vormen van een breder traject van onderwijsloopbaanbegeleiding. Dat begint in het basisonderwijs en moet verdergezet worden doorheen het secundair onderwijs.

Onderwijsloopbaanbegeleiding moet leerlingen in staat stellen om elk keuzeproces op een actieve en bewuste manier te sturen en om persoonlijke verantwoordelijkheid op te nemen voor die keuzes. In dit traject van onderwijsloopbaanbegeleiding heeft elke leerling recht op een zo breed mogelijke verkenning vanuit zijn vaardigheden, interesses en waarden. Dat impliceert dat hij steeds een brede blik moet kunnen houden op zijn keuzemogelijkheden.

De Vlor pleit ervoor dat scholen regelmatig gesprekken voorzien met leerlingen over hun onderwijsloopbaan, zowel gedurende hun loopbaan, als op bepaalde scharniermomenten en op het moment van inschrijving.

Ook aandacht voor jongeren die (willen) doorstromen naar de arbeidsmarkt

Met Columbus gaat veel aandacht naar de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs. Er zijn echter heel wat leerlingen die niet de stap zetten naar het hoger onderwijs. De Vlor formuleerde daarom enkele aanbevelingen over keuzebegeleiding voor leerlingen die willen doorstromen naar de

arbeidsmarkt. De raad drong er bij minister Crevits op aan dat Columbus herwerkt en verbreed wordt opdat het voor alle leerlingen nuttig kan zijn. Dat vraagt om een verruiming van de ontwikkeling van Columbus, zowel in betrokken organisaties als in middelen, zonder dat het doel van Columbus verandert: het moet zich blijven richten op het verkennen van de eigen interesses en mogelijkheden bij leerlingen van de derde graad en zicht geven op hun voorkeuren en sterktes, met het oog op het eventueel verder studeren in het hoger onderwijs.

● Lees meer op www.vlor.be/studiekeuzeSOHO

Kennis- en ervaringsuitwisseling

Op 24 oktober 2018 plant de Vlor een studie- en ontmoetingsdag tussen het secundair en het hoger onderwijs om informatie uit te wisselen over de eigen visie op onderwijsloopbaanbegeleiding/studiekeuzebegeleiding. Ook de manier waarop dit in scholen en instellingen vorm krijgt, zal aan bod komen. Kennis delen en leren van elkaar, met respect voor de eigenheid van elk onderwijsniveau, staan daarbij centraal.

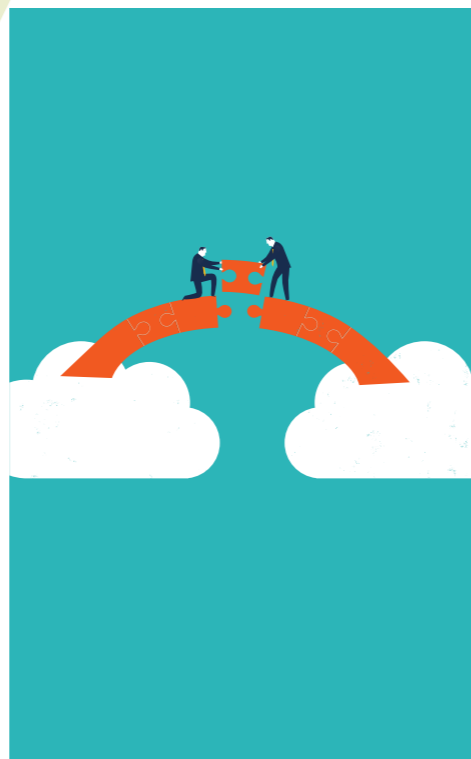
● Lees meer op www.vlor.be/studiekeuzeSOHO

Bruggen Bouwen

Studie- en ontmoetingsdag tussen het secundair en het hoger onderwijs over de onderwijsloopbaan

24 oktober 2018

Meer info en programma op www.vlor.be/activiteiten

Begrijpend lezen: beleidsaanbevelingen na PIRLS

Uit het internationaal vergelijkend PIRLS-onderzoek bleek recent dat de prestaties op vlak van begrijpend lezen van leerlingen uit het vierde leerjaar duidelijk gedaald zijn tussen 2006 en 2016. Dit vormde voor de Vlor de aanleiding om hierover enkele aanbevelingen voor het beleid te formuleren.

PIRLS roept een fundamenteel debat op. Wat meet het onderzoek precies? En wat is de verhouding met de eindtermen en datgene wat we verstaan onder goed onderwijs op vlak van begrijpend lezen? Een standpunt daarover is cruciaal om de resultaten van PIRLS te kunnen kaderen. De Vlor pleit ook voor meer overleg met het onderwijsveld over internationaal vergelijkende toetsen zoals PIRLS. De resultaten van deze toetsen leiden vaak tot een hevig debat in de media. Het is belangrijk om sterker in te zetten op een dialoogmodel tussen onderzoekers en het brede onderwijsveld.

Verder pleit de Vlor ervoor dat het basisonderwijs zich kan focussen op zijn kernopdrachten en verder kan inzetten op de deskundigheid van leraren en kwaliteitsontwikkeling op vlak van 'begrijpend lezen'. De raad vraagt ook een betere beschikbaarheid van (vak)didactisch onderzoek, voldoende werkmiddelen voor begrijpend lezen, samenwerking tussen onderwijs en andere sectoren, opvolging via peiling Nederlands 2018, PIRLS 2021 en PISA.

● Lees het advies over de uitbreiding van het tijdelijk project 'schoolbank op de werkplek' (08/03/2018) op www.vlor.be/adviezen

Duaal leren: verlenging proeftuinen

Voorleer het duaal leren definitief in te voeren in het secundair onderwijs, startte de Vlaamse overheid in het schooljaar 2016-2017 het tijdelijk project 'Schoolbank op de werkplek'. Doordat de invoering van duaal leren werd uitgesteld naar 1 september 2019, werd dat tijdelijk project uitgebreid met een aantal nieuwe opleidingen voor 2018-2019.

De Vlor vindt het positief dat de Vlaamse Regering een jaar extra tijd neemt om ervaring op te doen in proeftuinen. In zijn advies over die verlenging formuleerde hij wel een aantal bedenkingen:

- Bij de selectie van de opleidingen moeten er ook voldoende andere dan nijverheidstechnische opleidingen worden meegenomen;
- De deelnemende onderwijsinstellingen moeten dezelfde financiële stimuli krijgen. Nu is er alleen voor de Syntra een vast bedrag bepaald.
- Voor de leerlingen die op 1/9/2018 instappen in tweejarige opleidingen, moet worden voorzien dat ze voor de looptijd van hun opleiding zekerheid hebben over het statuut, vergoeding etc.

● Lees het advies over de uitbreiding van het tijdelijk project 'schoolbank op de werkplek' (08/03/2018) op www.vlor.be/adviezen

Voorstellen thema's praktijkgerichte literatuurstudie

De Vlor peilde bij zijn leden naar actuele en toekomstgerichte kennismaten voor de onderwijspraktijk. Dat leverde een uitgebreide lijst op, waaruit de Vlor twee thema's als prioritair naar voor schuift:

- Begrijpende leesdidactiek (niveau eindtermen basisonderwijs), onder meer n.a.v. de PIRLS-resultaten;
- Brede talentontwikkeling (basis- en secundair onderwijs).

In het kader van evidence-informed onderwijspraktijk stelt de Vlor voor een oproep te doen voor praktijkgerichte literatuurstudies (reviews) over deze thema's.

● Lees het advies 'Themazetting voor praktijkgerichte reviews 2018' (22/02/2018) op www.vlor.be/adviezen

Nieuwe privacyregels en de leerlingengegevens

Vanaf 25 mei 2018 is de nieuwe Europese privacywet van toepassing. De Algemene Verordening Gegevensbescherming bevat bepalingen over het bijhouden en gebruiken van gegevens en over de bescherming ervan. Die bepaalt dat scholen en CLB voortaan kosteloos de gegevens moeten laten inkijken die ze bijhouden van hun leerlingen. De Vlor vroeg de bevoegde minister Liesbeth Homans om de scholen grondig te informeren over eventuele wijzigingen die nodig zijn aan de schoolreglementen en pleitte voor een gedoogperiode voor de toepassing ervan. Omdat op sommige scholen de inschrijvingen voor het schooljaar 2018-2019 al zijn gestart, is het immers onhaalbaar om de schoolreglementen voor dat schooljaar nog aan te passen.

● Lees de brief van de Vlor n.a.v. het voorontwerp van decreet dat de aanpassing van verschillende decreten regelt als gevolg van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (08/02/2018) op www.vlor.be/adviezen

Bijsturingen M-decreet

De Vlor adviseerde het ontwerpdecreet dat enkele aanpassingen doorvoerde aan het decreet basisonderwijs en de codex secundair onderwijs na de invoering van het ondersteuningsmodel. Daarbij formuleerde de raad ook enkele globale bedenkingen. Hij pleit voor een centraal platform voor CLB-verslaggeving. Daartoe moeten de randvoorwaarden zoals de juridische context en toegangsrechten, verder worden uitgewerkt. De raad vraagt ook een oplossing ten gronde voor de ondersteuning van leerlingen met gedrags- en emotionele stoornissen en voor de toekomst van het buitengewoon onderwijs.

● Lees het advies over bijsturingen aan het M-decreet (25/01/2018) op www.vlor.be/adviezen

Onderwijsdecreet XXVIII

De Vlor adviseert jaarlijks het verzameldecreet dat zowel dringende maatregelen als meer technische aangelegenheden regelt. Naar aanleiding daarvan formuleerde hij een aantal voorstellen ter verbetering van de maatregelen voor:

- de regelingen voor de niet-begeleide minderjarigen;
- de informatie-uitwisseling tussen basis- en secundair onderwijs;
- de procedure voor schoolverandering in het basisonderwijs;
- het getuigschrift basisonderwijs;
- de uitstap uit de scholengemeenschap om toe te treden tot een schoolbestuur met bepaalde kenmerken;
- de overheveling van de NAFTA-trajecten tegen schooluitval naar het IVA Jongerenwelzijn;
- de opvang van capaciteitsproblemen;
- de opdracht en de samenstelling van de Stichting Vlaamse Schoolsport;
- de rapportering door de CVO over trajectbegeleiding;
- het rookverbod op school;
- intergemeentelijke onderwijsvereniging;
- de Vlaamse kwalificatiestructuur;
- de financiering van praktijkgerichte reviews voor onderwijsonderzoek;
- het gebruik van de domeinspecifieke leerresultaten in het hoger onderwijs voor het bepalen van redelijke aanpassingen;
- de adviesbevoegdheid van de Vlor inzake eindtermen.

De Vlor vroeg ook om dringend werk te maken van een nieuwe decreetale basis voor de GOK-middelen voor het buitengewoon basisonderwijs en het (buitengewoon) secundair onderwijs vanaf 1 september 2018.

● Lees het advies over onderwijsdecreet XXVIII (25/01/2018) op www.vlor.be/adviezen

Hoger onderwijs

Hervorming kwaliteitszorgstelsel

Het nieuwe systeem van externe kwaliteitszorg voor instellingen hoger onderwijs werd definitief verankerd in de regelgeving. Via een instellingsreview moeten hogescholen en universiteiten voortaan elke zes jaar zelf aantonen dat ze de kwaliteit van de eigen opleidingen borgen. De basis blijft de accreditatie van iedere erkende opleiding (graduaat, bachelor of master) door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Nieuw is echter dat een hogeschool of universiteit niet langer per individuele opleiding een procedure moet doorlopen om deze te accrediteren.

De Vlor is tevreden met de manier waarop de overheid dit dossier heeft aangepakt. De betrokkenheid van de instellingen en de stakeholders in het volledige proces heeft gezorgd voor een brede gedragenheid. Het nieuwe systeem is een stap vooruit. De informatie over de kwaliteit van de opleidingen is toegankelijk voor studenten en andere stakeholders en het checklist-perspectief werd verlaten in het voordeel van globale kwaliteitskenmerken.

In zijn advies over het voorontwerp van decreet formuleerde de Vlor wel enkele bedenkingen waaronder het risico op bijkomende planlast en de overlap met de instellingsreview.

- Lees het advies over de hervorming van het kwaliteitszorgstelsel hoger onderwijs (29/01/2018) op www.vlor.be/adviezen

Studiegelden voor studenten die minder dan 27 studiepunten opnemen

De Vlor heeft onderzocht of er gesleuteld kan worden aan het studiegeld voor studenten die minder dan 27 studiepunten opnemen. Zij betalen relatief veel studiegeld in vergelijking met het aantal studiepunten dat ze opnemen. Bovendien hebben zij geen recht op studietoelagen en kinderbijslag en hebben zij vaak geen toegang tot studentenvoorzieningen. Voor de graduaatsstudenten, de groep studenten van de opleidingen die voorheen door het volwassenonderwijs werden gegeven, betekent dat een achteruitgang. Zij zullen meer studiegeld moeten betalen aan de hogeschool dan voordien aan een cvo. Vanuit de analyse van enkele mogelijke alternatieven, concludeert de Vlor dat het huidige systeem toch de best mogelijke tariefstructuur is. Om het

probleem voor de studenten die minder dan 27 studiepunten opnemen op te vangen, pleit de Vlor voor corrigerende maatregelen.

- Lees het advies over studiegelden voor studenten die minder dan 27 studiepunten opnemen (29/01/2018) op www.vlor.be/adviezen

Internationale mobiliteit van studenten met een functiebeperking

Naar aanleiding van een recente bevraging van het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) deed de Vlor een aantal aanbevelingen voor de Vlaamse en internationale overheid over inkomende en uitgaande mobiliteit van studenten met een functiebeperking. De raad pleit voor een correcte en transparante dataverzameling en sensibiliseringsacties en voor de meeneembaarheid van leerhulpmiddelen en persoonlijke assistentie en een sociale kaart per provincie.

De instellingen hoger onderwijs moeten zorgen voor een structurele aanpak. Daarbij is een goed beeld van de ondersteuningsnood essentieel en moeten de studenten zelf goed op de hoogte zijn van de verschillende aanmeldingsprocedures.

- Lees het advies over de internationale mobiliteit van studenten met een functiebeperking (13/03/2018) op www.vlor.be/adviezen

Netwerk Europese universiteiten

Om de samenhang tussen onderzoek, onderwijs en innovatie te verbeteren en de concurrentiekracht van het Europese hoger onderwijs te versterken, wil

de Europese Commissie binnenkort werk maken van een 'network of European Universities'.

De Vlor ziet nog heel wat onduidelijkheden over de aard van de samenwerking, de betrokkenheid van de partners, de beschikbare middelen... Hij formuleert daarover een aantal bezorgdheden, maar onderschrijft wel het principe van samenwerking. Hij hoopt dat dit initiatief alvast de mobiliteit van studenten en staf zal stimuleren, iets waarvoor de Vlor al langer vragende partij is.

- Lees het advies over het 'Networks of European Universities' van de Europese Commissie (13/03/2018) op www.vlor.be/adviezen

Andere uitgebrachte adviezen

- Advies over het bestuursdecreet voor de Vlaamse overheid (25/01/18)
- Advies over de programmaties buitengewoon basisonderwijs 2018-2019 (10/01/18)
- Advies over de programmaties gewoon secundair onderwijs 2018-2019 (11/01/18)
- Advies over programmaties in het buitengewoon secundair onderwijs 2018-2019 (08/02/2018)
- Advies over een voorstel van opleidingsprofiel volwassenenonderwijs Studiegebied Slagerij (13/03/2018)
- Advies over het opleidingsprofiel Naaien (09/01/18)
- www.vlor.be/adviezen

VLOR | vlaamse onderwijsraad

Koning Albert II-laan 37
1030 Brussel
www.vlor.be

Blijf op de hoogte van recente adviezen

Schrijf je in op de digitale nieuwsbrief van de Vlor op www.vlor.be

Volg de Vlor

twitter

@Vlor1

facebook

Vlaamse Onderwijsraad